

Famous Czech Composers (An Exhibition for the 21st Century?)

Sandra Bergmannová – Veronika Vejvodová

Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů – four great names of Czech music who became a worldwide phenomenon, each of a different generation, style, and personality. Their works differ, yet they have something in common: unmistakable character based on Czech roots that gave shape to the image of Czech culture all around the world. The exhibition *Famous Czech Composers (Slavní čeští skladatelé)* offers an untraditional view of these four composers. For the first time in history, through the linked fates of Smetana, Dvořák, Janáček, and Martinů, it introduces us to Czech society from the 1820s until the late 1950s. In the context of historical events it gives visitors a presentation of the transformations of Czech musical culture while also familiarising them with concrete human experiences and the importance that these composers had for our contemporary musical culture.

The goal of the exhibition, which is being held from 3 November 2020 until 22 June 2022 at the Historical Building of the National Museum, is to present moments in the lives of all four composers, their pivotal works and important operas, and the major sources of inspiration for their music through a multimedia and audio experience. That experience is what every visitor should take home from the exhibition. We are exhibiting music that affects emotions and transforms people's perceptions, bringing them joy and adding value to their everyday lives. The actual music of the composers in question plays a key role in the exhibition, but without abandoning the scholarly aspects of the subject. When creating the script, it was also necessary to take visitors to the Historical Building of the National Museum into consideration. They spend a long time on the museum premises and would welcome a completely different kind of presentation from what one finds at other exhibitions.

Concept of the Exhibition – Image and Sound

The exhibition is based on four basic topics: works, life, inspiration, and opera. All of the parts of the exhibition follow the chronological order of the composers' lives: Smetana (1824–1884), Dvořák (1841–1904), Janáček (1854–1928), Martinů (1890–1959).

The composers' artistic legacies consist of their works, which have been preserved as musical notation. Performers must then bring the works to life and let them be heard flowing

through time. The experience of sound was the main point of departure for the exhibition's conception, and for this reason, listening to compositions in various ways is interwoven into all parts of the exhibition. The exhibition presents well known works by the composers as well as compositions that are less familiar and other music and sounds from the period. A flow of sound is heard throughout the exhibition, and although the sounds sometimes overlap, they give the visitor a permanent aural experience to remember.

Works

The opening light installation immediately offers an absolutely unique experience. The combination of music and light gives visitors an auditory and visual impression, letting them come away with memories of four great works: Smetana's *Vltava* (The Moldau) from the cycle *Má vlast* (My Country), Dvořák's "*New World Symphony*", Janáček's *Sinfonietta*, and the *Double Concerto for two string orchestras, piano, and tympani* by Bohuslav Martinů. The lighting design differentiates the compositions in terms of colour, rhythm, and form.

Life

A second striking resource of the exhibition is the visual arts component, which is concentrated into a large-format "graphic novel". The stories, drawn by hand in black-and-white (2.8 × 21 m) and presenting the fate of each of the composers in artistic renderings by Alexey Klyuykov, are based on period photographs and graphics. In this untraditional, visitor-friendly way, the team of authors presents key moments in the composers' lives in the setting of their environment and period. They are accompanied by texts or statements made by specific persons, whether the composers themselves or persons close to them. The novel focuses not only on the composers' biographies, but also on the psychology of the experiences that accompanied them through the sometimes dramatic and tragic stages of their lives as well as their times of joy and contentment.

Detail of the graphic novel by Alexey Klyuykov /
Detail z obrazové novely od Alexeye Klyuykova
© NM

Inspiration

The exhibition concept is supplemented by more musical and audio sensations found in the main premises of the exhibition where the visitor can view the graphic novels on the temporary exhibition partitions. Inspirations are understood in a wider sense of the word as environments and topics that resonated with society and therefore also touched the lives of all four composers. Through their inspiration, visitors can understand the environment in which these important figures were living and what experiences had major impacts on their thinking and creative processes. All of the inspirations are expressed in sound (e.g. women,

a train, sounds of nature, warfare) paired with a concrete work that expresses the inspiration in question. Some of the chosen topics are in common to all four (e.g. nature, folk music, women), while others are entirely individual (e.g. Smetana – patriotism and Czech mythology, Dvořák – Afro-American music, Janáček – human speech, Martinů – modern trends and technological advancements).

The visitor finds examples (five selected topics for each composer) in architecturally interesting spaces that are shaped in a specific way for each of the composers. In these “meanders” they can concentrate fully on sound, undisturbed by other stimuli. The climax of this journey through inspiration is a unique exhibit at the end of the meanders – a display case with the original score of each of the masterpieces from which an excerpt lasting a few minutes was heard at the beginning in the light room.

Opera

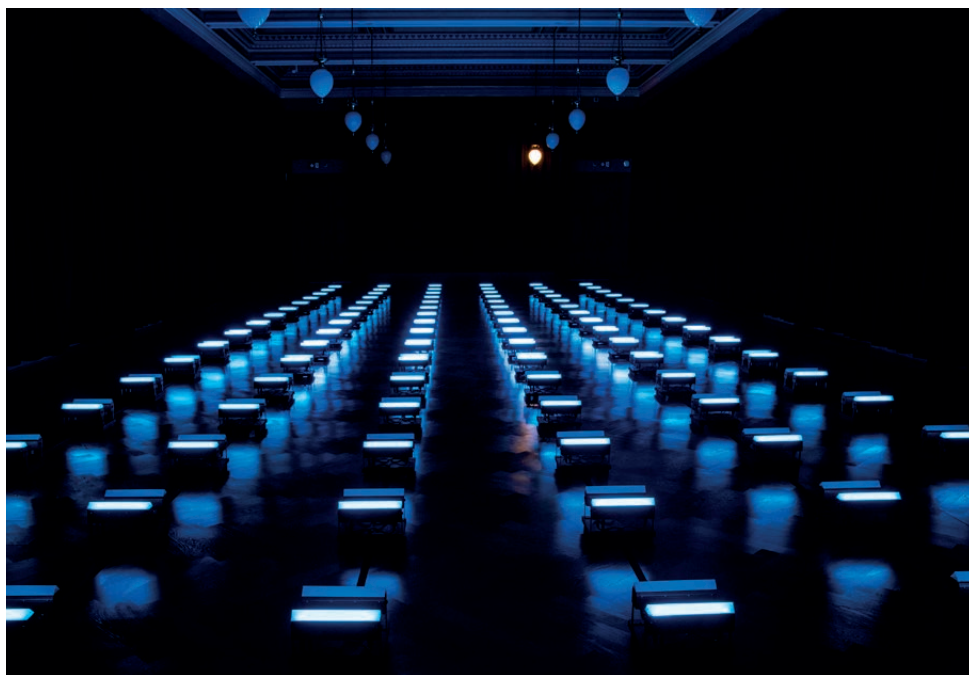
The last big topic is works for the stage, a no less important part of the legacy of each of the four composers featured in the exhibition. Because an opera without staging would only be half of the work, an audio-visual loop was created with excerpts from multiple staged productions of the same operas. On the screen, one can watch and compare multiple approaches to the staging of the same operatic masterpiece for Smetana's *Prodaná nevěsta* (The Bartered Bride, 1866), Dvořák's *Rusalka* (1900), Janáček's *Přihody lišky Bystroušky* (The Cunning Little Vixen, 1923), and Martinů's *Juliette* (1937).

Rare objects

As a whole, the exhibition covers a broad swath of history, and it cannot show everything that is hidden in the collections and archives of the National Museum and cooperating institutions. However, because original objects always enhance an exhibition experience, even this mostly sonically conceived exhibition is accompanied by a total of 20 objects from collections in three categories. Firstly, there are the original scores mentioned above, of which *The Moldau* and the “*New World Symphony*” come from the collections of the National Museum (the Bedřich Smetana Museum and the Antonín Dvořák Museum), the *Sinfonietta* from the collections of the Moravian Museum (Music History Department), and the *Double Concerto* from the collection of the Paul Sacher Stiftung in Basel. A second category consists of personal objects of the composers

Diploma for Bohuslav Martinů from the New York Critics Circle / Diplom Newyorského klubu hudebních kritiků pro Bohuslava Martinů
Latter half of the 20th century / 2. polovina 20. století
Polička Town Museum and Gallery, Bohuslav Martinů Centre, inv. no. PBM RD 117 /
Městské muzeum a galerie Polička, Centrum Bohuslava Martinů, inv. č. PBM RD 117
© NM

View of the exhibition *Famous Czech Composers* / Pohled do výstavy *Slavní čeští skladatelé*
© NM

connected with selected events or stages of their lives. For example, visitors get to see the hearing aid Smetana used as he gradually lost his hearing, Dvořák's shirt cuffs on which he often jotted down musical motifs, Janáček's pocket watch with a medallion and a lock of hair from his deceased daughter Olga, or the little shoes B. Martinů's father made for him to wear as a child. The last category of objects consists of costumes from the composers' major operatic works, which are found in the room with screenings of opera excerpts. Amongst these, Vašek's costume from the premiere of Smetana's opera *The Bartered Bride* at the Provisional Theatre in 1866 is absolutely unique. It belongs to the collection of the Bedřich Smetana Museum. After viewing the entire exhibition and taking in many impressions, visitors return to the light room.

A catalogue has been published separately in Czech and English for the exhibition *Famous Czech Composers*, and it is a more scholarly extension of the exhibition. In particular, it is intended to give visitors a deeper initiation into the context and works of the four Czech composers who earned international success in different ways and to differing degrees. In dealing with the individual composers, the authors of the exhibition catalogue (Sandra Bergmannová, Aleš Březina, Veronika Vejvodová, Jiří Zahrádka) present an unusual probe into the works and lives of these figures. The catalogue also shows the ties and connections between the composers – between artists of four separate generations with differing personalities and lives. It is supplemented by a wealth of visual material.

Exhibition team:

Main authors: Sandra Bergmannová, Veronika Vejvodová

Co-authors: Aleš Březina, Jiří Zahradka

Curator: Emanuele Gadaleta

Architect and lighting design: Kolmo.eu, Jan Nálepa

Illustrations for the visual novel: Alexey Klyuykov

Production: Loom on the Moon, PINK

Graphics: superlative.works

Collaborating institutions: Moravian Museum, Bohuslav Martinů Institute, Polička Town Museum and Gallery / Bohuslav Martinů Centre, Paul Sacher Stiftung, National Theatre, National Moravian-Silesian Theatre

Postscript from the editorial staff:

Loosely connected with the exhibition *Famous Czech Composers* is another exhibition titled *For Four Strings (Pro čtyři struny)*, which can be seen from the end of May in the hall of the Historical Building of the National Museum. As the title tells us, the violin is the main theme from several different points of view. The exhibition presents the violin in the hands of an experienced violin maker as the supreme achievement of the art of instrument making and in the hands of a violin teacher and pupil. Talent and hard work can raise the pupil to the level of a violin virtuoso. There is a connection with the four famous Czech composers through the selection of certain objects on exhibit – works by Smetana, Dvořák, Janáček, and Martinů for violin or for string quartet. Several of the three-dimensional, documentary, and iconographical exhibits are supplemented by audio recordings from the private collection of Kevork Marouchian (1944–2018), a German collector. The Czech Museum of Music obtained this collection in 2020, and this is its first important public presentation not only as a set of exceptional historical recordings, but also as extraordinary documentation of the history of the audio recording industry. Visitors can attend the exhibition through 31 August 2022.

Exhibition team:

Authors: Olga Vít Krumpholzová, František Kůs, Mariana Lebedová, Tereza Žůrková

Curator: Mariana Lebedová

Production: Anna Eliášová

Architectural and interior design: Emília Jarošová

Graphics: Lucia Jarošová

Slavní čeští skladatelé (Výstava pro 21. století?)

Sandra Bergmannová – Veronika Vejvodová

Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů – čtyři velká jména české hudby, která se stala světovým fenoménem. Různé generace, styl a osobitý rukopis. Jejich díla jsou odlišná, ale přece mají něco společného. Nezaměnitelný charakter, který vychází z českých kořenů a vytváří obraz české kultury po celém světě. Na tyto čtyři skladatele přináší netradiční pohled výstava *Slavní čeští skladatelé*. Poprvé v dějinách nás zavede prostřednictvím překrývajících se osudů Smetanových, Dvořákových, Janáčkových a Martinů do české společnosti od dvacátých let 19. století do pozdních padesátých let 20. století. V kontextu historických událostí představuje návštěvníkům proměny české hudební kultury, a zároveň je seznamuje s konkrétními lidskými prožitky i s významem, který měli tito skladatelé pro naši současnou hudební kulturu.

Cílem výstavy, jež probíhá od 3. listopadu 2020 do 22. června 2022 v Historické budově Národního muzea, je prezentovat životní okamžiky, klíčová díla, významné opery a inspirační okruhy zásadní pro tvorbu všech čtyř skladatelů, a to prostřednictvím multimédií a zvukového zážitku. Ten by si každý návštěvník měl z výstavy odnést. Vystavujeme hudbu, která zasahuje emoce, proměňuje vnímání lidí a přináší radost i přidanou hodnotu ke každodenní všednosti. Ve výstavě hraje stěžejní úlohu právě samotná hudba jmenovaných skladatelů, avšak bez rezignace na odbornou stránku věci. Při tvorbě scénáře bylo také nutné brát ohled na návštěvníka Historické budovy Národního muzea, který v prostorách muzea tráví dlouhý čas a přivítá tedy zcela jiný typ prezentace, než s jakým se setká v dalších výstavách nebo expozicích.

Koncept výstavy – obraz a zvuk

Výstava je založena na čtyřech základních tématech: dílo, život, inspirace a opera. Všechny části výstavy se v uspořádání řídí vždy chronologickým pořadím životů skladatelů – Smetana (1824–1884), Dvořák (1841–1904), Janáček (1854–1928), Martinů (1890–1959).

Umělecký odkaz skladatelů tvoří díla, jež se dochovala formou notového zápisu. Teprve interpreti je uvedou do života a umožní jim zaznívat a plynout v čase. Právě zvuková zkušenost byla hlavním východiskem výstavního konceptu, proto jsou všechny sekce výstavy protkány různými formami poslechu skladeb. Výstava poukazuje jak na již dobře známá díla skladatelů, tak také přináší i méně známé skladby a další dobové hudební a zvukové souvislosti. Výstavou proudí neustálý otevřený zvuk, který, ačkoliv se občas překrývá, poskytne návštěvníkovi trvalou zvukovou vzpomínku.

Dílo

Naprosto speciální zážitek skýtá hned vstupní světelná instalace. Kombinace hudby a světla zprostředkovává návštěvníkům poslechový a vizuální dojem, díky němuž jim můžou v paměti utkvět čtyři velká díla jako Smetanova *Vltava* z cyklu *Má vlast*, Dvořákova „*Novosvětská*“, Janáčkova *Sinfonietta* nebo *Dvojkonzert pro dva smyčcové orchestry, klavír a tympány* od Bohuslava Martinů. Světelný koncept odlišuje skladby barevně, rytmicky i formálně.

Život

Druhým výrazným prostředkem výstavy je její výtvarná část, soustředěná v tzv. velkoformátové obrazové novele. Černobílé ručně kreslené příběhy (o velikosti 2,8 × 21 m), představující osudy každého skladatele, jsou originálním výtvarným zpracováním Alexeye Klyuykova, jež vycházejí z dobových fotografií a grafik. Autorský tým tímto netradičním a pro návštěvníky vstřícným způsobem přibližuje klíčové životní okamžiky skladatelů, zasazené do prostředí a doby. Doprovází je texty, resp. výroky konkrétních osob, skladatelů samotných nebo osob jim blízkých. Novela je zaměřena nejen na biografii skladatelů, ale především na psychologii jejich prožitků, s nimiž procházeli dramatickými, tragickými, ale i radostnými a šťastnými etapami svých životů.

Inspirace

Koncept výstavy je doplněn o další hudební a zvukové vjemy, umístěné v prostoru hlavní výstavní konstrukce, na jejímž plášti si návštěvník může prohlížet obrazové novely. Inspiracemi jsou v širším slova smyslu chápána prostředí a témata, která rezonovala společností

View of the exhibition *Famous Czech Composers* / Pohled do výstavy *Slavní čeští skladatelé*

© NM

a dotýkala se tudíž i životů všech čtyř skladatelů. Návštěvníci mohou skrze inspirace pochopit, v jakých prostředích se tyto významné osobnosti pohybovaly a jaké prožitky měly zásadní dopad na jejich smýšlení i tvůrčí proces. Všechny inspirace jsou vyjádřeny zvukově (např. ženy, vlak, zvuk přírody, válečné okamžiky) a po nich zaznívá vždy do dvojice konkrétní skladba, která tuto inspiraci vyjadřuje. Zvolena byla jak témata společná (např. příroda, lidová hudba, ženy), tak témata zcela individuální (např. Smetana – vlastenectví a národní mytologie, Dvořák – afroamerická hudba, Janáček – lidská řeč, Martinů – trendy moderní doby a rozvoj techniky).

Ukázky (u každého skladatele pět vybraných témat) návštěvník nalézá v architektonicky zajímavě a pro každého skladatele zcela specificky tvarovaných prostorech, tzv. meandrech, kde se nerušen jinými podněty může soustředit čistě na zvuk. Vrcholem této cesty inspiracemi je na konci meandrů unikát – vitrína s vystavenou originální partiturou každého z vrcholných děl, jejichž několikaminutový úryvek zní v úvodní světelné místnosti.

Opera

Posledním velkým tématem je jevištní tvorba, neméně důležitá část odkazu každého z představených skladatelů. Jelikož opera bez scény by znamenala jen polovinu díla, byla formou střihů z několika inscenací stejného operního díla vytvořena audiovizuální smyčka. Na plátně tak lze sledovat a srovnávat inscenační přístupy vždy k jednomu dílu vrcholné operní tvorby – Smetanovy *Prodané nevěsty* (1866), Dvořákovy *Rusalky* (1900), Janáčkových *Příhod lišky Bystroušky* (1923) a Martinů *Juliette* (1937).

Vzácné předměty

Celá výstava pojímá široký záběr historický a nemůže ukázat vše, co se skrývá ve sbírkových a dokumentačních fondech Národního muzea a spolupracujících institucí. Protože však originální předměty vždy umocňují zážitek z výstavy, i tuto zejména zvukově koncipovanou výstavu doprovází celkem dvacet sbírkových předmětů tří okruhů. Jednak jsou to zmíněné originální partitury, z nichž *Vltava* a „*Novosvětská*“ pocházejí ze sbírek Národního muzea (Muzea Bedřicha Smetany a Muzea Antonína

Watch owned by Leoš Janáček / Hodinky z majetku Leoše Janáčka
Unknown maker, ca. 1750, silver, base metal /
Autor neznámý, kolem roku 1750, stříbro, obecný kov
Moravian Museum, inv. no. 109.004 (shelf mark TLJ 183) /
Moravské zemské muzeum, inv. č. 109.004 (sign. TLJ 183)
© NM

View of the exhibition *Famous Czech Composers* / Pohled do výstavy *Slavní čeští skladatelé*
© NM

Dvořáka), *Sinfonietta* ze sbírek Moravského zemského muzea (Oddělení dějiny hudby) a *Dvojkonzert* ze sbírky Paul Sacher Stiftung v Basileji. Druhý okruh tvoří osobní předměty skladatelů s vazbou na vybranou událost nebo etapu jejich životů. Návštěvník si tak může prohlédnout např. Smetanovo naslouchadlo, které používal během postupné ztráty sluchu, Dvořákovy manžety, na které si často zaznamenával hudební motivy, Janáčkovy hodinky s medailonkem a vlasy jeho zesnulé dcery Olgy nebo dětské botičky B. Martinů, které mu vyrobil jeho otec. Posledním okruhem předmětů jsou kostýmy z významných oper skladatelů, umístěné v místnosti s promítáním operních úryvků, z nichž je naprostým unikátem kostým Vaška z premiéry Smetanovy *Prodané nevěsty* v Prozatímním divadle v roce 1866, který je sbírkovým předmětem Muzea Bedřicha Smetany. Po zhlédnutí celé výstavy se vrací návštěvník s načerpanými dojmy zpět do světelné místnosti.

K výstavě *Slavní čeští skladatelé* byl vydán katalog, jenž vyšel samostatně česky a anglicky a je odbornějším rozšířením výstavy. Má sloužit zejména zájemcům o hlubší zasnovení do kontextu a tvorby čtyř českých skladatelů, kteří se různými způsoby a v různé míře prosadili na světové úrovni. Autoři katalogu k výstavě (Sandra Bergmannová, Aleš Březina, Veronika Vejvodová, Jiří Zahrádka), zabývající se jednotlivými skladateli, nabízejí neobvyklou sondu do tvorby a životů těchto osobností. Katalog poskytuje i pohled na vazby a spojnice mezi skladateli – mezi umělci čtyř odlišných generací, povah a životů. Je doplněn bohatým obrazovým materiálem.

Autorský tým:

Hlavní autorky: Sandra Bergmannová, Veronika Vejvodová

Spoluautoři: Aleš Březina, Jiří Zahradka

Kurátor: Emanuele Gadaleta

Architekt a světelný design: Kolmo.eu, Jan Nálepa

Ilustrace obrazové novely: Alexey Klyuykov

Produkce: Loom on the Moon, PINK

Grafika: superlative.works

Spolupracující instituce: Moravské zemské muzeum, Institut Bohuslava Martinů, Městské muzeum a galerie Polička / Centrum Bohuslava Martinů, Paul Sacher Stiftung, Národní divadlo, Národní divadlo moravskoslezské

Post scriptum redakce:

Na výstavu *Slavní čeští skladatelé* volně navazuje výstava *Pro čtyři struny*, která je k vidění od konce května ve dvoraně Historické budovy Národního muzea. Jak již název napovídá, jejím ústředním tématem se staly housle, a to z několika různorodých pohledů. Výstava představuje housle v rukou zkušeného houslaře jako vrchol jeho nástrojařského umění, i v rukou houslového pedagoga a jeho žáka. Talent a píle mohou žáka dovést až na pozici houslového virtuosa. Vazba na čtyři slavné české skladatele je zprostředkována výběrem některých vystavených předmětů – Smetanových, Dvořákových, Janáčkových a Martinů děl pro housle či smyčcové kvarteto. Řadu trojrozměrných, písemných a ikonografických exponátů doplňují exkluzivní zvukové nahrávky ze soukromé sbírky německého sběratele Kevorka Marouchiana (1944–2018), kterou České muzeum hudby získalo v roce 2020 a která je tak poprvé významně prezentována před veřejností nejen jako soubor výjimečných historických nahrávek, ale i jako mimořádné svědectví o historii zvukového průmyslu. Výstavu můžete navštívit až do 31. srpna 2022.

Autorský tým:

Autoři výstavy: Olga Vít Krumpholzová, František Kůs, Mariana Lebedová, Tereza Žůrková

Kurátorka výstavy: Mariana Lebedová

Produkce výstavy: Anna Eliášová

Architektonické a interiérové řešení: Emília Jarošová

Grafika: Lucia Jarošová